

Mesebeli Afrika - Szváziföld – Kontrasztok

2011 szeptember 02. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Mondhatni balkáni állapotokat idéznek az elmúlt napok eseményei az aprócska dél-afrikai ország, az utolsó igazi királyság, Szváziföld életében, miután kiderült, a teljes cs?d szélén álló államnak nyújtandó 240 millió eurós dél-afrikai segély egy részét a király saját magának szeretné, afféle közvetít? díj címén.

És III. Mswati király nem is keveset akar, nagyjából a teljes összeg hatodára, 40 millió euróra igényt tart, de nem, ez nem pletyka és jogtalan vádaskodás hiszen el?ször a kevés szváziföldi ellenzéki szervezet egyike jelentette a hírt, amit aztán kés?bb a dél-afrikai sajtó is meger?sített – eddig a szváziföldi pénzügyminisztérium nem kommentálta az ügyet. Miközben tehát a nagyjából 1.2 milliónyi lakos jelent?s része mélyszegénységben élve küzd a HIV vírussal, addig Mswati király tovább igyekszik gyarapítani 100 millió dolláros vagyonát, amelyb?l persze b?ven futja sz?z lányok félmeztelen táncos parádéjának rendezésére is.

Szváziföld azután fordult segítségért a Dél-afrikai Köztársasághoz (amelynek szintén nagy szüksége lenne pedig a pénzre), hogy az év elején az Afrikai Fejlesztési Bank, a Világbank és a Nemzetközi Valutaalap (IMF) is elutasította kölcsönkérelmét, miután a kis ország képtelen volt bármiféle reformot átültetni a végrehajtás folyamatába. A hosszas tárgyalások végeredményeként még augusztus elején jelentette be Pravin Gordhan pénzügyminiszter Pretoriában, hogy a Dél-afrikai Jegybank 5.5%-os kamatra hosszúlejáratú, 250 millió dolláros kölcsönt nyújt a királyságnak, amely kölcsönügylet feltételét adóreformok, költségvetési megszorítások és politikai átalakítási lépések képezik. A sikeres tárgyalások után jött a hír, hogy egy magasszint? kormányzati megbeszélésén Mswati király az ügylet nyélbeütésében nyújtott segítségéért minimum 40-50 millió eurónyi jutalékot akar saját részére, ami nem más, mint az egész aprócska nemzet nyilvános arculképése. Ett?l eltekintve azonban a kölcsön új távlatokat nyithat a királyság életében, hiszen a szerz?dés feltételeként a királynak a társadalom teljes egészét, mozgalmakat és 1973 óta betiltott pártokat is be kell vonnia a reformok kidolgozásába, amelyek f?ként az állami kiadásokra és az adórendszerre fognak vonatkozni, el?zetes információk alapján.

A pénz els? részlete már most augusztusban Szváziföld kincstárába került, a másik két részlet októberben, illetve 2012 elején kerül folyósításra, hangsúlyozottan nem a dél-afrikai adófizet?k pénzéb?l, hanem szinte piaci ügylet keretében a Jegybank forgót?kéjéb?l. Már az augusztusi részlet létfontosságú volt a kis ország számára, amely azután került a teljes összeomlás szélére, hogy tavaly elveszítette bevételeinek több mint 60%-át, miután az összes regionális támogatást megvonta t?le a dél-afrikai regionális szakszervezeti tömörülés – emiatt be kellett fagyasztani a közszférában a fizetéseket és a szakszervezetek ultimátumot kaptak a fizetések csökkentésére is. Az emiatt kirobbant példátlan tüntetéshullámot aztán a király katonái brutális módon leverték. A kölcsönügylet persze a Dél-afrikai Köztársaságban is indulatokat váltott ki, f?leg a legnagyobb szakszervezetek vezetésében, akik a pénzért cserébe jóval többet: demokratikus rendszer kialakítását és az emberi jogok tiszteletben tartását kérték volna a szvázi királyságtól, ahol minden második embernek nincs munkája, miközben a még mindig feudális középkori rendszert képzelg? III. Mswatinak legalább két tucat palotája van és bevásárlásait gyakran az Egyesült Államokban vagy Európában intézi maga vagy 27 gyermeke számára.

Miközben tehát a sz?k elit a legmagasabb szint? luxusban él, közel 100 ezer HIV pozitív ember számára az is kérdéses, hogy megkaphatják-e az életben maradásukhoz szükséges antiretrovirális gyógyszereket, miközben a további 250 ezer HIV pozitív polgár a napi betev?ért küzd – jellemz? ENSZ adat, hogy a lakosság 70%-a él a minimálisnak kijelölt szegénységi küszöb alatt. Ilyen körülmények között a kölcsön visszafizetése sem lenne garantált, de Dél-Afrika ebben is biztosra ment, ugyanis a törleszt?részletek majd az ország által eddig is nyújtott

segélyekb?l kerül majd levonásra, tehát összegezve III. Mswati nagy üzlete csak egy afféle adósságáthidaló hitel volt. Pretoria részér?l egyébként nem felebaráti szeretetr?l van szó, saját érdekében kellett cselekednie, ugyanis a szváziföldi gazdaság forráshiány esetén tényleg mélyrepülésbe kezdett volna, amelynek következtében a királyságnak egyetlen eszköze maradt volna: a pénzkibocsátás és a lilangeni árfolyamának dél-afrikai randtól történ? elszakítása – ez pedig az egekig repítette volna az árakat, és az ország legalább fele átmenekült volna Dél-Afrikába a teljes nyomor el?l. Ez pedig a zimbabwei gazdasági menekültáradattal amúgy is megáldott Pretoria számára maga lett volna a tragédia.

Akármi is lesz a király jutalékával, a kérdés attól még minden szerepl?ben ott motoszkál: konkrétan mit is fog tenni a királyság a pénzzel? Sokak szerint az állam tartozásait kellene felszámolni, hiszen becslések szerint közel 200 millió dollárnyi tartozást halmozott fel a szváziföldi kincstár helyi keresked?kkel, cégekkel szemben a ki nem fizetett áruk, szolgáltatások, támogatások miatt, ez pedig egy ilyen gazdaságban óriási kínszenvedés, nem csoda, hogy tucatnyi vállalat pont emiatt kényszerült bezárni. A másik két hely, ahol éget?en nagy szükség lenne a pénzre az az oktatás és az egészségügy. Az oktatásban olyannyira nehéz a helyzet, hogy a Szváziföldi Egyetem (UNISWA) már hetek óta zárva tart, miután a kormány egyszer?en nem rendelkezik elég pénzzel a fenntartásához, az ösztöndíjak kifizetéséhez, továbbá az összes állami iskolát is be kellett zárni ideiglenesen, mert nem kerültek kifizetésre az ingyenes oktatásban a tanulók után járó kvótapénzek sem az intézményeknek. Az UNISWA esetében a 34 millió dolláros éves költségvetésb?l az állam még egyetlen lilangenit nem utalt át és ennek megfelel?en a tanárok, dolgozók fizetése is hónapok óta késik, míg az állami iskoláknak járó 21 millió dollárból a kormány mindössze 5.3 millió dollárnyi lilangeni átutalására volt képes.

Az egészségügynél talán még kritikusabb a helyzet (hiszen míg oktatás nélkül lehet hónapokon át létezni, egyeseknek az élete múlik a gyógyszereken), itt ugyanis már ott tart Szváziföld, hogy lassan a legalapvet?bb gyógyszerekb?l is hiány van, a m?téteket, vizsgálatokat pedig nehézkessé teszik az elmaradt fizetések miatt rendszeresen kialakuló sztrájkok (ráadásul egyes vádak szerint sok intézményben szinte szünnap nélkül kell dolgoznia a dolgozóknak). Jellemz? példa, hogy júliusban több ezer HIV pozitív ember vonult utcára tüntetni, miután kiderült, hogy az ország már nem rendelkezik több hónapra elegend? antiretrovirális gyógyszerkészlettel sem. A Szváziföld és Dél-afrikai Köztársaság határán fekv? dél-afrikai kórházak folyamatosan növekv? szváziföldi betegszámról számolnak be, akik között alultápláltság miatt érkez?k is vannak. Egy dolog szilárd tény az el?z?ek ismeretében: Szváziföldön változtatásokra van szükség, mert a jelenlegi királyi rendszer tarthatatlan – III. Mswati konkrétan a sz?z lányok közötti válogatáson kívül (13 felesége van már így is), szinte csak az állami pénzek korlátlan magáncélú felhasználásban jeleskedik és amennyiben nem lesznek reformok hamarosan, újabb kölcsönre lesz szüksége az országnak, ami pedig végzetes eladósodottságba sodorhatja ezt az aprócska államot.

III. Mswati egyszer?en képtelen bármiféle komolyabb megszorítást eszközölni, nem is azért, mert nem tudja érvényre juttatni akaratát, hanem azért, mert a kincstárban maradó többletpénzért inkább Milánóba utazik ruhákat vásárolni, ahelyett, hogy kifizetné többek között az árva gyerekek taníttatását. Mindenesetre Mbanane már most más források felé kacsintgat, ugyanis a királyság az Európai Uniótól is pénzt remél és kap is, több részletben majd 33 millió eurós forráshoz fognak jutni mez?gazdasági fejlesztésekre – köszönhet?en annak, hogy Szváziföld az Unió 4. legnagyobb cukorbeszállítója. Bár sokan, köztük a szvázi szakszervezetek és konzervatívabb elemek is lehet?séget látnak a jelenlegi helyzetben egy esetleges demokratikus nyitásra, figyelembe véve a jelenleg fennálló teljesen er?tlen politikai struktúrát (kezdve az 55, f?ként törzsi vezet?kb?l álló alsóházi parlamenttel) és azt, hogy milyen problémákat generálnak a szakszervezetek folyamatosan (kivonulás a kölcsönr?l szóló korábbi megbeszélésekr?l, a reformokhoz köthet? bércsökkentések elutasítása), nem kell nagy szakért?nek lenni ahhoz, hogy sötét jöv?képet vizionáljuk a királyságnak.

A legjelent?sebb ellenzéki szervez?dés, az Egyesült Népi Demokratikus Front (PUDEMO) pedig szinte teljesen csendben követte le az eseményeket és egyáltalán nem t?nik úgy, hogy bármiféle demokratikus átalakulást követel? kezdeményezés élére állna. Tehát, bár a kölcsönt?l a Dél-afrikai Köztársaság és szváziföldi ellenzékiek, demokráciapártiak demokratikus átalakulást várnak és közös bizottság fogja végrehajtani a négy f? feltételben foglaltakat, Pretoria számára mégis a legfontosabb jelenleg Szváziföld gazdasági stabilitása, akár királlyal, akár nélküle. Folyamatos küls? források nélkül a stabilitás csak az IMF és a Pretoria által támasztott hasonló feltételek teljesülése esetén valósulhat meg, de ennek útjában egyrészt a szakszervezetek kemény ellenállása (közszféra leépítése, fizetések csökkentése miatt), másrészt a gazdasággal szorosan összefonódó, ebb?l kifolyólag a küls?

befektet?k bevonásától tartozkodó királyi család áll. Vagyis inkább a vezet? politikai elit, ugyanis a király mellett holdudvara és a miniszterek is milliós összegekben lopnak az államkasszából, minimális összegekért jutnak hozzá értékes ingatlanokhoz és így tovább.

Hiába érkezik majd az els? részlete a kölcsönnek augusztusban, a királyság számára szeptember sem lesz egyszer?, miután a szakszervezetek, a PUDEMO és a szám?zetésben m?köd? politikai pártok egy minden eddiginél nagyobb mérték? tüntetéshullámot helyeztek kilátásba, amelyet most már Európa, az Egyesült Államok és a Dél-afrikai Köztársaság is támogat. Belegondolva már ezek is jelent?s méret? problémák, de még ezek mellett is van mi miatt fájnia III. Mswati király fejének, ugyanis nemrégiben látott napvilágot a WikiLeaks-en (a hírhedt oldal miatt már Afrikában is hullottak fejek) egy olyan telefonbeszélgetés átirata, amelyb?l az derült ki, hogy a mélyszegénységben teng?d? Szváziföld 60 millió dollár értékben tervez katonai felszereléseket, helikoptereket, l?szereket, autókat vásárolni egy brit gyártótól (a pontos részletek is elérhet?ek értelemszer?en). Bár a szváziföldi védelmi minisztérium állítása szerint a felszerelés az ENSZ békefenntartó m?veleteiben résztvev? szvázi katonák részére kerül beszerzésre, az amerikai telefonbeszélgetésb?l kiderül az is, hogy Washington reális lehet?ségként kezeli azt az opciót is, mely szerint a király a jöv?beni tüntetések, megmozdulások leverésére, visszaszorítására használná a fegyvereket, felszereléseket. Az elemz?k szerint azonban az sem kizárható, hogy Mbabane csak egy közvetít? olyan ország számára, mint például Zimbabwe vagy a Szváziförddel diplomáciai kapcsolatot csak nemrégiben kialakító Irán. Ismerve azonban a királyság anyagi helyzetét, valószín?leg az utóbbi opció a valóság.

www.mindennapiafrika.info - a Flag Polgári Magazin partnere

Ajánló